

Bijgebouwtjes of spiekers, of afdakjes in de ijzertijdnederzetting

"Eversham" in Eindhoven.

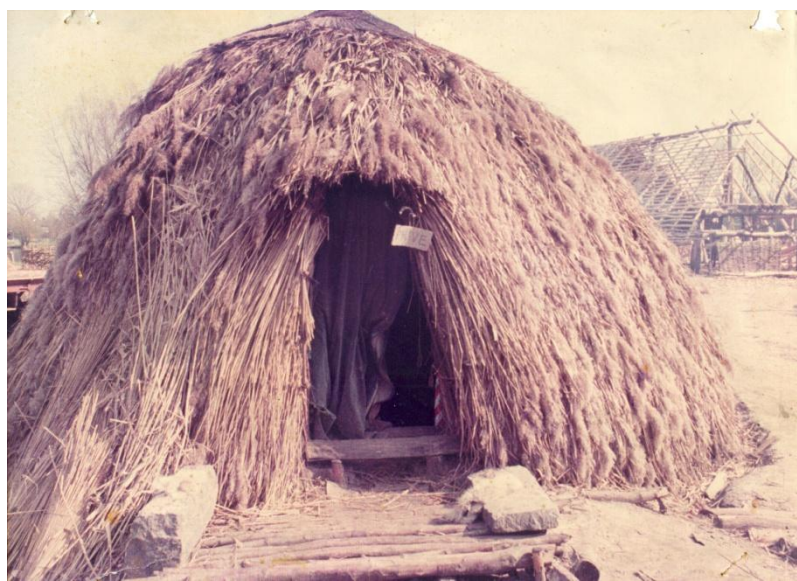
Nu ik al de foto's eens bekijk over bijgebouwtjes in de ijzertijdnederzetting zie ik pas, hoeveel bijgebouwtjes er in de loop van 1983 tot 2010 zijn gebouwd, zijn vervallen en weer opnieuw zijn opgebouwd.

Je hebt die gebouwtjes n.l. wel nodig. Het blijkt alleen nog weer eens, dat als je ze bouwt, je ze dan stevig en degelijk moet bouwen. Hier geldt ook, snelbouw wreekt zich in de tijd. Weeg ook hier af:

de tijd van bouwen <—————> hoe lang gaat het mee.

Eerste vrijwilligers hut op het terrein.

Hi jwerd in 1984 gebouwd met de vrijwilligers als oefening voor de echte bouw van een huis. Het werd gebouwd met hangend vers riet.

Leuk om op deze manier een band te kweken onderling om op een onbekende manier te gaan bouwen. Gelukkig onder de bezielde leiding van Hans Horreus de Haas, onze bouwmeester.

Broodoven schuurtje bij de schapenboerderij.

Het schuurtje werd gebouwd in 1986. Dat was hard nodig. We hadden al wel een broodoven, maar die stond in weer en wind, zonder dak en verweerde veel te snel. Ernaast liggen takkenbossen klaar. En onder het dak is ook nog ruimte om deeg te kneden. Wel een handig model.

Het dak werd slecht. We gingen dat zelf opnieuw dekken, maar met gelaagd riet, dat was een stuk makkelijker voor de vrijwilligers. Het opkloppen was niet nodig namelijk. De nok was van gelaagde grasplaggen.

In 2010 was de broodoven alweer toe aan vernieuwing. Deze keer hebben we de bouw uitbesteed. Het wordt dan toch wat professioneler uitgevoerd en het gaat dan hopelijk wat langer mee. Uitgeholde boomstammen als nok.

De stroschuur

Het eerste bijgebouwtje, dat we bouwden, voor de eerste boerderij was de stroschuur. We maakten ongeveer alle beginnersfouten, maar wat waren we trots op ons resultaat. Houtbouw met verbindingen. Alles gemaakt met bijl, knots en beitel. muren lemen, zijmuur van riet, rieten dak, grasnok er op.

Al snel kwam er een zak in het dak.

Dat kwam door een breuk van een ligger.

Op een gegeven moment besloten we het dak wat te schonen. Het riet rot dan wat minder snel, zei de rietdekker.

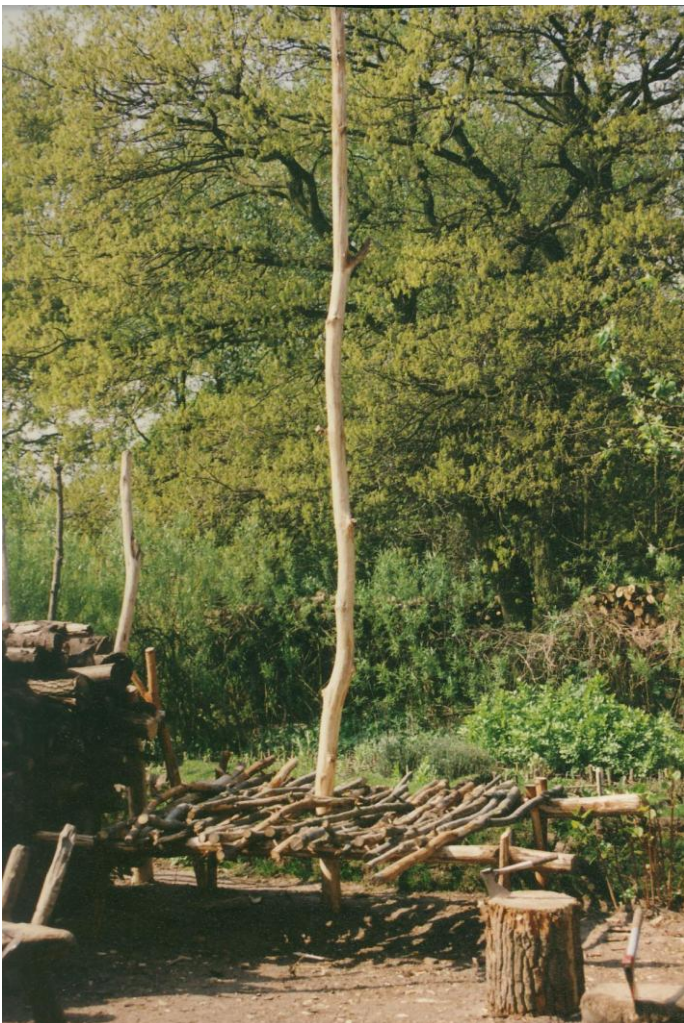
Weer later werd het oude riet er afgehaald en werd het weer opnieuw gedekt. Nu door een echte rietdekker.

Uiteindelijk werd het hele schuurtje afgebroken in ongeveer 2011 wegens uitbreiding van de dienstenruimte.

Hooimijter

We wilden een hooimijter bouwen. Niet zo'n fluddering, maar eentje die niet op de grond stond. Rot wat minder op de grond. Deze mijter beviel goed.

Een tweede maakten we wat van steviger hout. De liggers wat verder uit elkaar en daarop lange stukken schors als ondergrond. Dit systeem beviel ook goed.

Dit was ons ideaal. We kregen alleen niet zo veel hooi bij elkaar. Mooi dakje bovenop he! Tegen regenival.

Eerste varkenskot

We kregen 2 varkens. Bouwden een lomp kot. Zo van, als het dik hout is maken de varkens het niet kapot. We maakten als experiment een dak van grasplaggen.

Foute constructie. Het gewicht van de grasplaggen drukte naar beneden maar ook naar achteren. De beide zijwanden kwamen schuin te staan. Steeds meer zodat we hem na 2 jaar weer hebben afgebroken.

Varkenskot nummer 2

Een lief klein kotje, dat veel gebruikt

werd.

Met dak

Varkenskraal is verplaatst, dus weer een stevig hok voor de varkens met levend dak.

Eerste hooispiekers

Nadat er naast een verrotte staander een nieuwe was gezet, kon deze spieker nog wat jaren mee. Zo werden (archeologisch bewezen) ook huizen nog opgelapt, zodat ze nog wat jaren mee konden.

Volgende hooispieker met dak met dak.

Derde hoospieker.

Is gebouwd tijdens het leefexperiment. In 1995.

Iedereen moet helpen sjouwen

Verder bouwen

Klaar en in gebruik

Weefschuur

We wilden de weefschuur bouwen met vers hangend riet. Dat begon met riet snijden in de herfst. Dat moest binnen ong. 3 maanden gebruikt worden, want je moet het vers vouwen. Toen de houtbouw.

Dan bosje voor bosje het riet knakken en om de rietlat naar beneden laten hangen. (zie in de website onder dakdeken). Het ziet er aan de binnenkant dan zo uit.

Deze foto is gemaakt in de Floriade 1980? bij de bouw van een bronstijdhuis.

Het voorkantje dekten we met dood riet, maar dat was niet zo'n succes (zie links onder). Te kort dakje om mooi te dekken. Is tenminste bij ons te dik uitgevallen.

We begonnen met een nok van gras, toen van leem en de laatste versie en ook de beste was een nok van hout. (uitgeholde boomstam).

2015 klaar voor de afbraak

+ nieuwbouw. Waarschijnlijk 2016

Pottenbakkersschuur

Eerst houtbouw.

Dan fludderdak, en fludder muur.

We hadden niet zo veel vrijwilligers op dat moment en we moesten wat.. Maar snelbouw is niet goed, het dak en de grasnok gingen niet zo lang mee. Na 2 jaar al nieuw dak en een nok van berkenbast dat wordt vastgehouden door paren kruisbalken erbovenop.

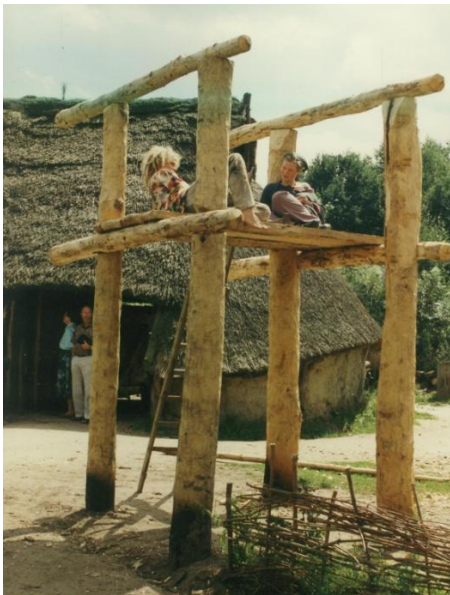

De nieuwste versie is met een nok van uitgeholde

boomstam. Die blijft volgens mij toch het langst goed.

Graanspieker bij de greppelboerderij

Voor het leefexperiment wilden we een graanspieker bouwen om het graan in op te bergen voor voedsel en zaaigoed voor het volgend voorjaar.

Maar zoals je ziet is het dak veel te plat uitgevallen, dat betekende dat het bij de eerste regenbui al ging lekken. Geen graanschuur dus voor het leefexperiment.

Later werd het dak veranderd en zag het er

zo uit.

En eigenlijk moesten de 4 palen zo beschermd worden tegen omhoog klimmende muizen. Hieronder gezien in een steenrijke omgeving in Spanje of Portugal. Hoe het in ons natte landjes opgelost is in de ijzertijd weet ik niet. Ik denk niet op deze manier. Zie jij al een ijzertijdboer met zijn ossenkar of boomstamkano honderden kilometer verder 4 stukken steen halen en vervoeren? We hebben wel een poging gedaan om dik leer, b.v. van de nek van een os als een kraag(net zo als bij een hond die niet bij een wond mag komen met zijn bek) om de paal te leggen met de wijde kant naar beneden en vast te binden. Het lukte wel qua constructie, maar we zijn er nog niet uit. Geen foto's van gemaakt jammer genoeg. Misschien hoor ik via contact in deze website daar nog wat van. Graag!!

In Spanje en Portugal lossen ze het zo op.

Kippenhok

Qua beeld niet zo'n prehistorisch tonend huisje, maar het voldeed wel. Beneden gingen de kippen erin. Trapje naar boven en daar legden ze de eieren en daar gingen ze op stok. En aan de zijkant was een klep en konden we de eieren eruit halen.

Het is nu afgebroken, wegens uitbreiding van de varkenskraal.

Eerste Rookoven huisje

Van voren

handig.

De voorkant ligt aan de waterkant. Ook niet echt

Hier van opzij. Snel dakje erop. Gelaagd riet, alleen grasplaggen aan de beide kopse kanten en ertussen een worst riet. Je ziet hier wel de rookoven onder staan. Achteraf met een te laag rookkanaal en een te kleine vuurmond. dus.....

Tweede rookoven dakje.

Het stevige geraamte staat al

Het dakje, bedekt met houten plankjes is klaar. Mooi degelijk gemaakt.

Nieuwe "vierkante" oven. Een 20e eeuwse vorm volgens mij.

De langschoor.

Voor de educatie hadden we leefruimte nodig onder dak. We gebruikten een plattegrond van een 6 palige spieker. Maar we bouwden een 8 palige schoor, die werd nog uitgebreid met 2 palen en een houten dak tot een 10 palige schoor. Maar het dak werd slecht.

Dus lieten we het herbouwen in 2010. Het werd een 10 palige open schoor, ideaal voor educatieve groepen.

Nieuw broodbak (maak) schuurtje bij de smidse.

Omdat er bij de smidse ook met educatieve groepen werd gewerkt moest daar een broodoven komen. Eerst zonder dak.

Later met prefab rietmatten. Hielp eventjes

werkte wel.

Toen een fludder voorlopig dakje met plankjes. Maar het

In 2010 werd ook een nieuw broodbak huisje gemaakt naast het pottenbakkershuisje. De bouw hebben we uitbesteed. Zelf geen tijd meer.

Ziet er degelijk uit.

Nu is dat open broodbakhuisje weer leeg. Schoolgroepen moeten hier ook bij regenweer droog werken aan brood en warm eten. Het is nu een brood maak huisje.

Er werd toen weer een zeer primitief dakje van lange dunne boomstammetjes met leren lappen erover boven een nieuwe broodoven gemaakt.. Niet echt prehistorisch denk ik. Want je hebt veel leer (= geiten of koeien) nodig. En heeft een brabant's prehistorisch boertje die?

Hier zie je, dat het leer veel onderhoud behoeft. Het ligt er tenminste schots en scheef op. Snelbouw is dus niet goed.

Broodbakhuisje bij de Greppelboerderij.

Na enkele jaren een broodoven te hebben zonder dak erboven werd in 1991, een broodbak huisje gebouwd. Met 2 ovens, want als de ene kapot gaat (meestal na 2 a 3 jaar) dan is er nog een over om brood te bakken. Met een druk bezet schoolprogramma heb je ten allen tijde een broodoven nodig.

In 2003-06 werd er een groter broodbak huisje gebouwd omdat die nodig was om groepen te ontvangen.

Een 9-palige spieker.

Een mooi degelijk gebouwd huisje.

De volgende stap werd, dat de oven uit het huisje moest. De groepen hadden bij regenweer meer plek nodig om onder dak te werken.

Eerst stond dit afdakje er met één oven.

En na een jaar stond dit iets grotere afdakje er, omdat er 2 ovens van leem onder moesten staan.

Houtopslag dakje

Zo maar praktisch afdakje. Praktisch ook met educatieve groepen.

CONCLUSIE: In de Prehistorie ben je nooit klaar met bouwen en herstellen, slopen en oplappen.

GELEERD: Probeer het repareren van de huizen zo degelijk mogelijk op te lossen anders blijf je aan het herstellen en oplappen, afbreken en opnieuw bouwen.

Toch zijn we wel blij met onze nederzetting, die in onze ogen een ijzertijd uitstraling heeft.

En dat willen we ook. Want de bezoekers (meer dan 40.000 per jaar) willen we zo een beeld geven van het leven van hun eigen voorouders.

Onze nederzetting

Sfeertje he!

ANNEKE BOONSTRA